مروری بر خیانت‌های سازمان منافقین در جنگ تحمیلی در گفت‌وگوی «جوان» با چند رزمنده دفاع مقدس

حرکتی جاه‌طلبانه برای پیوستن به گورستان تاریخ

■ علیرضا محمدی

سوم مرداد ۱۳۶۷، حدود ۵هزار نفر از نیروهای منافقین از غرب کشور وارد ایران شدند و قصد داشتند ظرف ۲۴ ساعت خودشان را به تهران برسانند. چنین توهمی از یک پیروزی سریع، تنها از ذهن بیمار عده‌ای متصادر می‌شد که چندین سال به مردم و کشور خودشان خیانت کرده بودند. نفاق پس از ترورهای کور اوایل دهه ۶۰، به کمینگاهی می‌آمد که همیشه تاریخ در انتظار منافقان و خیانتکاران است. پنجم مرداد ۱۳۶۷ صدای شکستن ستون فقرات نفاق، از تنگه چهار زبر به سراسر جهان مخابره شد. به مناسبت سالگرد عملیات مرصاد در گفت‌وگو با چند رزمنده دفاع مقدس، مروری به خیانت‌های منافقان در جنگ تحمیلی و نهایتاً حمله آنها به ایران در آخرین روزهای جنگ می‌اندازیم.

■ **اتحاد با متجاوز**

پیش از آنکه سازمان منافقین حرکت انتحاری خود در مرداد ۱۳۶۷ را رقم بزند، تاریخچه‌ای از خیانت‌های گوناگون را تنها در عرصه جبهه‌های دفاع مقدس به نمایش گذاشته بودند. پس از آنکه سازمان نفاق از میلیشا (فاز مسلحانه) خود در ۳۰ خرداد ۱۳۶۰ رونمایی کردند، تا اواخر سال ۶۲ ترورهای گاهی کور و گاهی هدفمند خود را به اجرا گذاشتند و چون نتیجه مطلوبی عایدشان نشد، تصمیم به خروج از کشور گرفتند. خروج عناصر نفاق از ایران، در واقع فاز ورود جدی آنها به مسئله جنگ، آن‌هم به طرفداری از حزب بعث عراق بود. رجوی که همراه بنی‌صدر از ایران گریخته بود، از همان سال ۱۳۶۰ در گفت‌وگو با رسانه‌ها سعی داشت به صدام فهماند که می‌تواند نقش ستون پنجم او را ایفا کند. چنانچه در گفت‌وگو با یک رسانه عربی، حاکمیت عراق بر اروندرود را به رسمیت شناخته بود! رجوی یک سال پس از استقرار در پاریس، با طارق عزیز (از اعضای رده بالای حزب بعث عراق) دیدار کرد و زمینه‌های حضور نیروهایش در عراق را فراهم ساخت. این ملاقات و موضع‌گیری‌هایی که سازمان نفاق در برابر دشمن متجاوز به خاک ایران اتخاذ کرده بود، باعث شد تا بسیاری از اعضای شورای ملی مقاومت که متشکل از منافقان، بنی‌صدر و چند گروه ضدانقلاب دیگر بود، به تدریج از این شورا کنار بکشند تا زمینه برای همکاری علنی منافقان با صدام فراهم شود. نهایتاً در ۲۰ اسفند ۶۲ که بنی‌صدر نیز از این شورا خارج شد، سازمان نفاق طی اعلامیه‌ای از نیروهایش خواست ایران را ترک کنند. مقصد همان کشوری بود که جنگی خونین را به ملت ایران تحمیل کرده بود.

■ **در نقش ستون پنجم**

گوشه گوشه تاریخ دفاع مقدس را که مرور کنیم، رد پایی از خیانت‌های منافقین، علیه رزمندگان و مردم خودشان را خواهیم یافت. حتی سال‌ها پیش از حمایت علنی منافقین از صدام، اعضای گروهک نفاق اقدام به جاسوسی از رزمندگان و لو دادن عملیات مختلف می‌کردند. یکی از اولین عملیاتی که توسط منافقان لو داده شد، عملیات شهیدان رجایی و باهنر بود که پس از شهادت این دو چهره انقلابی انجام گرفت. سردار میرزایی از رزمندگان همدانی دفاع مقدس در این خصوص می‌گوید: «قرار بود عملیات رجایی و باهنر یازدهم شهریور ۱۳۶۰ در محور سرپل ذهاب انجام شود. در شناسایی‌های این عملیات، یک فرد که مسئولیت فرهنگی سپاه همدان را برعهده داشت داوطلبانه شرکت کرد. ما به او اعتماد داشتیم چون از نفرات اصلی سپاه شهر بود. نامش وحید حاجی‌لو بود که بعدها مشخص شد از اعضای گروهک منافقین است. او در شناسایی هر سه محور عملیات شرکت کرد و به خوبی از چند و چون عملیات باخبر شد. یک شب قبل از شروع عملیات به همدان رفت تا جزوه‌ها و برگه‌های ادعیه را بیاورد. اما در اصل او برای لو دادن عملیات رفته بود.» عملیات رجایی و باهنر با توجه به لو رفتنش، منجر به شهادت ۶۲ نفر از نیروهای نخبه سپاه همدان شد. در این زمان تنها سه ماه از میلیشیای منافقین می‌گذشت و کسی فکرش را نمی‌کرد اعضای این سازمان، به جاسوسی برای رژیم بعث عراق تن بدهند. آن طور از نقل قول‌ها برمی‌آید، موضوع خیانت حاجی‌لو از کشف یک خانه تیمی در تهران کشف شد و حاجی‌لو که خودش در حین عملیات رجایی و باهنر مجروح شده بود، دستگیر شده و چندی بعد اعدام شد. عملیات رجایی و باهنر تنها یک نمونه از خیانت‌های منافقین در جبهه‌های دفاع مقدس بود. در عملیات والفجر مقدماتی که بهمن ۱۳۶۱ انجام گرفت هم نقش نفاق در لو دادن این عملیات مشهود بود. چنانچه یکی از عناصر نفوذی این سازمان، به عنوان نیروی اطلاعات عملیات یکی از لشکرهای عمل‌کننده، پیش از عملیات به جبهه دشمن فرار کرد و از طریق رادیو و به شکل کاملاً علنی، پرده از چهره منافقانه خود برداشت.

■ **راهبرد جنگ آزادی‌بخش**

منافقان از اولین روزهای جنگ تا سال ۶۵ که رجوی به شکل علنی به عراق سفر کرد و مقر خود را در پادگان اشرف بنیان گذاشت، بیشتر به عنوان ستون پنجم در جبهه‌ها عمل می‌کردند اما از این تاریخ به بعد، سعی کردند خیانت را به حداعلی برسانند و به طور مستقیم به رزمندگان کشورمان لطمه بزنند. در آذر ۱۳۶۵ راهبرد جنگ آزادی‌بخش از سوی سازمان نفاق اعلام شد. آنها پیش از این راهبرد، در قالب نیروهای عراقی در عملیات شرکت می‌کردند و جسارت انجام عملیات مجزا را نداشتند اما هنوز برای ورود مستقل نفاق در میادین جنگ زود بود. آنها باید آموزش‌های لازم را پشت سر گذاشته و خود را آماده می‌کردند. لذا چندین ماه از سوی ارتش عراق کمک‌های لجستیکی، اطلاعاتی، آموزشی و تسلیحاتی به منافقان ارائه شد و نهایتاً ۳۰ خرداد ۱۳۶۰، ارتش آزادی‌بخش ملی از سوی سازمان منافقین تشکیل شد. این ارتش قرار بود به زعم سران سازمان با یونیفورم مشخص وارد عرصه‌های جنگ شود و به صورت علنی با رزمندگان کشوری که در آنجا متولد شده بودند، بجنگند. در این مرحله پیش از آنکه منافقان به عملیات فروغ جاویدان ورود کنند، از نیمه دوم سال ۶۶ تا اوایل سال ۶۷ چند حرکت نظامی محدود در جبهه‌ها رقم زدند. در اولین قدم آنها در آذر ۱۳۶۶ یک سلسله عملیات ایذایی و محدود را انجام دادند که تنها به قصد ضربه زدن به رزمندگان بود و تصمیم جدی برای تصرف شهر یا منطقه‌ای را نداشتند. سپس سراسر زمستان را برای انجام عملیات نسبتاً بزرگ آفتاب تدارک دیدند و نهایتاً در هفتم فروردین ۱۳۶۷، این عملیات را در غرب شوش به اجرا گذاشتند. یکی از رزمندگان دفاع مقدس در این خصوص می‌گوید: «هدف منافقان در این مرحله از خیانت‌های‌شان، تسلط روی خاک نبود. آنها می‌خواستند ضربه‌ای به جبهه خودی بزنند و حتی‌الامکان اسیر بگیرند و برای نمایش‌های تبلیغاتی‌شان از این اسرا استفاده کنند. با آتش تهیه‌ای که عراق برای‌شان فراهم آورده بود، توانستند به مواضع پدافندی لشکر ۷۷ ارتش حمله کنند و تعدادی از رزمندگان این لشکر را به اسارت درآورند و سپس به مواضع قبلی خودشان عقب‌نشینی کردند». عملیات چلچراغ دیگر عملیات نظامی قابل توجه منافقان بود که ۲۸ خرداد ۱۳۶۷ در منطقه عمومی مهران انجام گرفت. در این عملیات منافقان برخلاف عملیات چلچراغ قصد تصرف شهر مهران را داشتند تا به مرور جسارت و توان خود برای عملیات اصلی که همان فروغ جاویدان بود را بالاتر ببرند. سیدمهدی حسینی از رزمندگان و راویان دفاع مقدس در این خصوص می‌گوید: «حمله منافقان به مهران نشان داد که آنها در عملیات نظامی خودشان اهداف جاه‌طلبانه‌ای را دنبال می‌کردند. هرچند مهران در آن مقطع خالی از سکنه بود اما شعار امروز مهران فردا تهران پس از اشغال موقتی این شهر از سوی منافقان سرداده شد. البته این شعار را هم یکی از نمایندگان مجلس سنای امریکا در دهان منافقان گذاشت و آنها هم طوطی‌وار این شعار جاه‌طلبانه را تکرار کردند. شعاری که کمی بعد تبدیل به یک توهم باورپذیر توسط آنها شد. واقعاً فکر می‌کردند چون توانسته‌اند یک شهر مرزی خالی از سکنه را اشغال کنند، پس لابد توان تصرف تهران را هم دارند!» دو روز پس از اشغال مهران توسط منافقان و انجام رژه تبلیغاتی توسط آنها، رزمندگان به این شهر حمله کرده و نفاق مجبور به عقب‌نشینی و فرار شد. عملیات آفتاب تنها یک ماه و یک هفته قبل از عملیات فروغ جاویدان انجام گرفت و از این زمان به بعد، منافقین در خیالات‌شان روزشماری برای فتح تهران را آغاز کرده بودند.

> «عملیات کبیر» نامی است که منافقان سال‌ها پس از شکست در مرصاد برای یاد کردن از عملیات فروغ جاویدان از آن استفاده می‌کنند. برای انجام این عملیات، سازمان نفاق یک فراخوان عمومی داد و بسیاری از طرفدارانش را از سراسر اروپا به عراق دعوت کرد تا برای شرکت در یک دیوانگی بزرگ و دسته‌جمعی، در پادگان اشرف حاضر شوند

■ **شکست بزرگ**

«عملیات کبیر» نامی است که منافقان سال‌ها پس از شکست در مرصاد برای یاد کردن از عملیات فروغ جاویدان از آن استفاده می‌کنند. برای انجام این عملیات، سازمان نفاق یک فراخوان عمومی داد و بسیاری از طرفدارانش را از سراسر اروپا به عراق دعوت کرد تا برای شرکت در یک دیوانگی بزرگ و دسته‌جمعی، در پادگان اشرف حاضر شوند. طبق برنامه‌ای که داشتند، ساعت ۱۴:۳۰ دقیقه روز سوم مرداد ۱۳۶۷، از منطقه مرزی سرپل ذهاب وارد ایران شدند. این خطوط مرزی پیشتر توسط ارتش عراق اشغال شده بود. آنها ابتدا کرند و اسلام‌آباد را تصرف کردند. در این شهر جنایات بسیاری انجام دادند و حتی به مجروحان و مردم عادی رحم نکردند. در قدم بعدی می‌خواستند خودشان را به کرمانشاه برسانند اما تنگه چهار زبر در انتظار آنها بود. محمد عباسی یکی از رزمندگان تیپ ۱۲ قائم که اولین یگان حاضر با سازمان رزم منظم در تنگه چهار زبر بود، می‌گوید: «غروبِ روزِ سومِ مرداد ۱۳۶۷ و بی‌آنکه از موضوع حمله منافقان باخبر باشیم، همه فرماندهان تیپ به صورت اتفاقی در اردوگاه صادقین جمع شده بودند. یکی از جنوب آمده بود و دیگری از غرب و آن یکی از لشکری دیگر برای سر زدن به دوستانش به صادقین آمده بود. این اردوگاه در کرمانشاه بسیار به چهار زبر نزدیک بود و به محض آنکه دستور رسید باید برای مقابله با منافقین به چهار زبر برویم، تیپ ۱۲ قائم به عنوان یکی از آماده‌ترین یگان‌ها وارد عمل شد. ما به چهار زبر رفتیم و جلوی ستون منافقان را سد کردیم. آنها هرچه زدند به در بسته زدند و به این ترتیب تا روشنایی روز چهارم مرداد همان جا معطل‌شان کردیم. در این زمان بود که رفته رفته سایر یگان‌ها خودشان را به منطقه رساندند و کار برای منافقان سخت و سخت‌تر شد. نهایتاً از صبح پنجم مرداد با شروع مرحله نهایی عملیات مرصاد، هوانیروز و نیروی هوایی از آسمان و بچه‌های رزمنده از زمین، جهنمی برای منافقان درست کردند که ظرف چند ساعت ستون فقرات نفاق در هم شکست و بسیاری از آنها کشته شدند و برخی هم پا به فرار گذاشتند.» شکست منافقان در عملیات مرصاد آن‌قدر بزرگ بود که حداقل نیمی از نیروهای این سازمان در همان ساعات اول عملیات مرصاد کشته شدند. پس از این واقعه تاریخی، سازمان نفاق دیگر نتوانست مثل گذشته قد علم کند و تا هم‌اکنون به یمن کمک‌های برخی دولت‌های مرتجع منطقه و قدرت‌های استکباری توانسته به حیات ننگینش ادامه بدهد. عملیات فروغ جاویدان جاه‌طلبانه‌ترین عملیاتی بود که گروهک نفاق علیه مردم کشورش انجام داد و همین جاه‌طلبی کور و از سر هوا و هوس بود که باعث شد چند هزار نفر از نیروهای نفاق از سراسر جهان با پای خودشان به قتلگاه بیایند و از همان جا به گورستان تاریخ بپیوندند.

وادی کتاب

معرفی کتاب «بن‌بست در استراتژی، شکست در تاکتیک» نوشته مرحوم سردار ناصر شعبانی

همه دارایی نفاق پشت یک خاکریز زمینگیر شده بود

■ غلامحسین بهبودی

سردار ناصر شعبانی یکی از فرماندهان دفاع مقدس بود که در مراحل پایانی جنگ تحمیلی، فرماندهی سپاه چهارم بعثت در کرمانشاه را بر عهده داشت. در همین سمت بود که با حمله منافقین در مرداد ۱۳۶۷ روبه‌رو شد و در کنار دیگر رزمندگان، نقش ارزنده‌ای در مقابله با نفاق ایفا کرد. شعبانی که نگاهی فرهنگی به مقوله دفاع مقدس داشت، پس از اتمام جنگ به عرصه نویسندگی و تحقیق ورود کرد و کتاب‌های متعددی در خصوص دفاع مقدس و وقایع رخ داده در تاریخ انقلاب به نگارش درآورد. کتاب «بن‌بست در استراتژی، شکست در تاکتیک» یکی از این کتاب‌هاست که با هدف شناساندن چهره واقعی نفاق به نسل جوان، به رشته تحریر درآورد. کتابی که مورد توجه صاحب‌نظران قرار گرفت. چنانچه در شانزدهمین جایزه کتاب سال دفاع مقدس به عنوان کتاب شایسته تقدیر معرفی شد. سردار ناصر شعبانی عاقبت در ۲۳ اسفند ۱۳۹۸ بر اثر ابتلا به بیماری کرونا درگذشت. به مناسبت سالروز شکست نفاق در عملیات مرصاد، نگاهی به داشته‌های کتاب «بن‌بست در استراتژی، شکست در تاکتیک» نوشته مرحوم ناصر شعبانی می‌اندازیم.

«بن‌بست در استراتژی، شکست در تاکتیک» را باید یکی از جامع‌ترین کتاب‌ها در خصوص منافقین بدانیم چراکه این کتاب تنها به نقش این سازمان در دفاع مقدس نمی‌پردازد و مروری کلی بر تاریخچه سازمان از بدو تشکیل تا زمان انقلاب و دفاع مقدس دارد. بر همین اساس، کتاب از مقطع اشغال ایران توسط متفقین و سپس تشکیل گروه‌های سیاسی نظیر جبهه ملی و جنبش‌های دانشجویی ذیل این جبهه که سنگ بنای سازمان مجاهدین را گذاشتند، شروع می‌شود.

با مروری بر سرگذشت گروه‌های سیاسی پدید آمده در تاریخ معاصر کشورمان، نویسنده سعی می‌کند به خوبی انگیزه‌های تأسیس سازمان مجاهدین را به خواننده بشناساند و سپس، تحولات رخ داده در این سازمان که آنها را به سوی مارکسیسم سوق داد معرفی کند. در همین بخش می‌خوانیم: «نفوذ تقی شهرام که قبلاً مارکسیست شده بود، در مرکزیت سازمان به همراه بهرام آرام و مجید شریف‌واقفی در اواخر سال ۱۳۵۳، سازمان را وارد روندی جدید از فعالیت‌های خود کرد و زمینه‌های انحراف را قوت بخشید. مخالفت شریف‌واقفی با این روند (مارکسیست شدن اکثریت سازمان) سبب شد که توسط تقی شهرام و بهرام آرام از مرکزیت کنار گذاشته شود.» با پیروزی انقلاب اسلامی در بهمن ۱۳۵۷، فعالیت‌های سازمان وارد فاز پیچیده‌ای می‌شود. آنها که به دنبال سهم‌خواهی از نظام تازه‌تأسیس اسلامی بودند، به اشکال مختلف سعی می‌کنند قدرت خود را افزایش دهند اما همین جاه‌طلبی‌ها و انحرافی که سازمان به لحاظ عقیدتی داشت، باعث می‌شود به مرور ماهیت منافقانه خودش را بروز دهد و به مخالفت با امام و مردم بپردازد.

رویکردی که نویسنده در نگارش کتاب برگزیده، یک رویکرد علمی و مستند است. به همین خاطر در بیان مراحل تحول سازمان از یک جریان به ظاهر انقلابی به یک سازمان ضدانقلاب، به اسناد و مدارک متعددی متوسل می‌شود که نشریات و جزوات منتشر شده توسط خود سازمان، یکی از همین موارد است که باعث می‌شود کلام او مستند و متقن بیان شود. ریزنگری در خصوص وقایع و پوشش تمامی حوادثی که پیرامون سازمان نفاق رخ داده، از دیگر نقاط قوت کتاب به شمار می‌رود. با خواندن این کتاب شمایی کلی و البته دقیق از ماهیت منافقان در ذهن خواننده ترسیم می‌شود و با شناختی که حاصل می‌شود، می‌توانیم بفهمیم چرا آنها باید در یک حرکت جنون‌وار، اقدام به ترور مردم عادی و بیگاه کنند.

کتاب «بن‌بست در استراتژی، شکست در تاکتیک» تا عملیات مرصاد و شکست مفتضحانه منافقان در این عملیات پیش می‌رود. عملیاتی که در آن تمام دارایی‌های سازمان پشت یک تنگه زمینگیر می‌شود و به چشم برهم زدنی، رؤیاهای پوچ رجوی نقش برآب می‌شود.

در پایان بخشی از داشته‌های کتاب را می‌خوانیم: «سازمان نفاق پشت تنگه چهار زبر متوقف و تجهیزات آن به آتش کشیده شد. کشته‌های زیادی از نیروهای منافقین پشت خودروها و در کنار جاده انباشته شده بود. افراد زخمی به حال خود رها شده و باقی‌مانده نیروهای نفاق در تلاش برای باز کردن مسیر به سمت کرمانشاه بودند. فشار زیادی به نیروهای منافقین که همگی پشت خاکریز متوقف بودند، وارد می‌شد و عملاً همه دارایی سازمان نفاق پشت خاکریز زمینگیر شده بود.»

جدول

طراح: علیرضا سجادی فر ■ شماره ۵۹۸۳

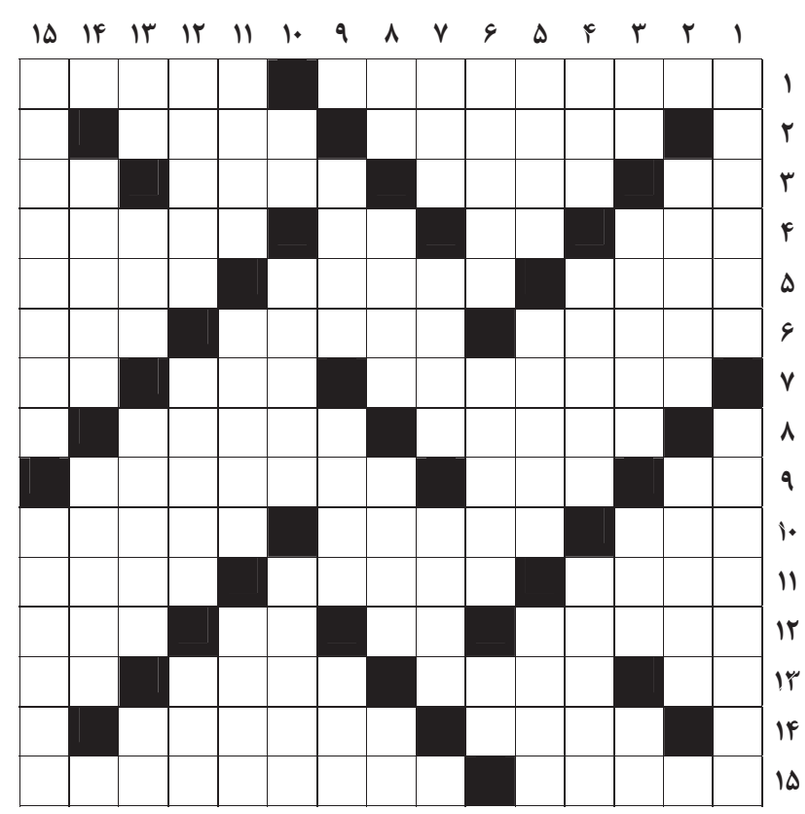

از راست به چپ

■ ۱- رسول گرامی اسلام می‌فرمایند: این دو قرین یکدیگرند؛ اگر یکی از آن دو برود دیگری نیز خواهد رفت- ریاکاری ■ ۲- مهم‌ترین نگرانی و دغدغه جوانان و به خصوص فارغ‌التحصیلان دانشگاهی- راه فرار ■ ۳- آرواره- جنگ- آماده- نفس سوزناک ■ ۴- نام کانری، بازیگر نقش محبوب جیمزباند- حرف صریح- بخیه درشت- جادو و سحر ■ ۵- کال- صدای افتادن چیزی در آب- خانه‌های ریز عکس ■ ۶- غذایی که برای مناسبتی خاص به عموم مردم داده می‌شود- درجه‌داری در نظام- مادر آذری ■ ۷- پس از رفتن مسافر به نیت سلامتی و خوشی او در سفر می‌پزند- پیش‌درآمد تیم رم ایتالیا- آخرین نت ■ ۸- نوعی برادر و خواهر- وضعیت دشوار ■ ۹- ریشه- قدرت و توان- مقابل خریدار ■ ۱۰- پارچه ضخیم پشمی- کهنه- درک کردن ■ ۱۱- لوله غذای گیاه- جزیره‌ای در جنوب- مستمری ■ ۱۲- از شهرهای استان اصفهان- ورزش میدانی- برجستگی سوهان- در فرهنگ لغت به معنی جانب و طرف است ■ ۱۳- کلمه شگفتی- ترشی بادنجان- قلعه بالای کوه- دور دهان ■ ۱۴- بخش پایینی صورت- رنگ انرژی‌زا ■ ۱۵- خودروی مسافرکش شهری- وسایل سفر

از بالا به پایین

■ ۱- مطیع و فرمانبردار- فرصت‌طلب ■ ۲- از کیسه‌داران خاص استرالیا- اسوه و الگو ■ ۳- مهریه حضرت زهرا(س)- گفتار متن خبر- چاپ مقاله در نشریات- کشوری اروپایی ■ ۴- پایتخت اتریش- هواخواه- شهر محل ترور جان کندی ■ ۵- از نام‌های خدا- عددی دو رقمی- کودک در زبان کودکانه ■ ۶- شکاری فلک‌زده- توبیخ و مجازات- انتها ■ ۷- سنگ زیرین آسیاب در کشاکش دهر- سفید مازندرانی- وسیله‌ای در نجاری ■ ۸- حرف خطاب- بیماری وبا- مهاجم بنام سابق رئال و ملی پرتغال- رمق آخر ■ ۹- پول آذربایجان- بازی قهوه‌خانه‌های قدیم- به عمل برآید ■ ۱۰- روستا- ساز اشرافی- جاده مخصوص عبور حیوانات ■ ۱۱- چایخانه فرهنگستان- از مراسم پس از ازدواج- سمت و سو ■ ۱۲- نکته‌سنجی- مرکز کردستان- از رودهایی که به خزر می‌ریزد ■ ۱۳- ضمیر غایب- خانه- از پیامبران الهی- سلطه و نفوذ ■ ۱۴- ارفاق- سخنگوی حضرت موسی ■ ۱۵- ارشاد- سالمند

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری قرار دهید که در هر ردیف، ستون و مربع‌های کوچک سه در سه فقط یک بار به کار روند.

				۲	۸			
۶		۴	۷					
		۸				۹	۲	
۹		۶					۵	
						۷	۸	۳
				۱	۳			
۱	۵							
			۸		۲	۳		
						۲	۷	

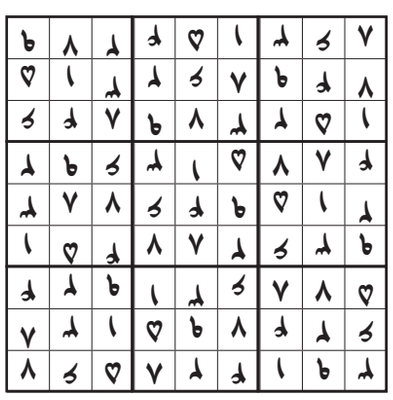

جدول کلمات متقاطع
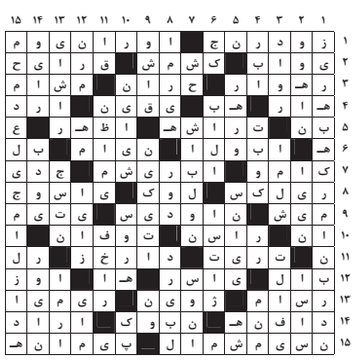
پاسخ جدول شماره ۵۹۸۲